

6. KAPITOLA

VÝMĚNY z nižšího prstu na vyšší

1. – 2. – 3. – 4. poloha

Glissando a pomocné tóny nejsou jen pomůckou pro nácvik výměn poloh.

Slouží i jako zpěvný prvek v melodii, zejména v romantické hudbě.

Učme se je tedy poslouchat a rozlišovat, kdy se do melodie hodí a kdy je naopak omezíme – to ovšem nikdy prudkým pohybem prstu nebo celé levé ruky! Pomůže nám chytrá práce s ekonomikou smyku (obr. str. 34).

Nezapomínáme: na Geminianiho zásadu prstů nad strunami
na výhodný směr levého předloktí – pod vyšší prsty a blíž ke korpusu houslí.
Loket přitom míří volně kolmo dolů. Můžeme se kontrolovat v zrcadle (obr. str. 22).

S terciovými výměnami se setkáme i tam, kde je v melodii interval větší než tercie, např. kvarta, kvinta nebo sexta.

Terciový posun téhož prstu se tu použije jako glissando a „pomocný tón“.

V následujícím cvičení výměnu dělá nahoru vždy nižší prst (1.), dolů vyšší (2., 3., 4.).

Ve 2. a 3. repetici zabírá glissando a pomocný tón stále méně času a tím také méně smyku.

KVARTA

KVINTA

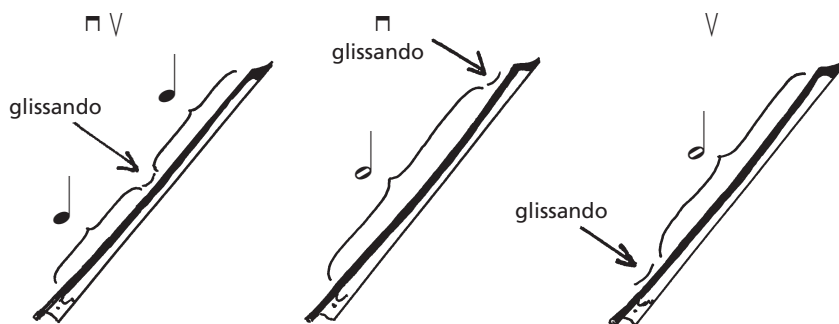
SEXTA

Někdy se glissando a pomocný tón do melodie nehodí vůbec, nechceme je slyšet.

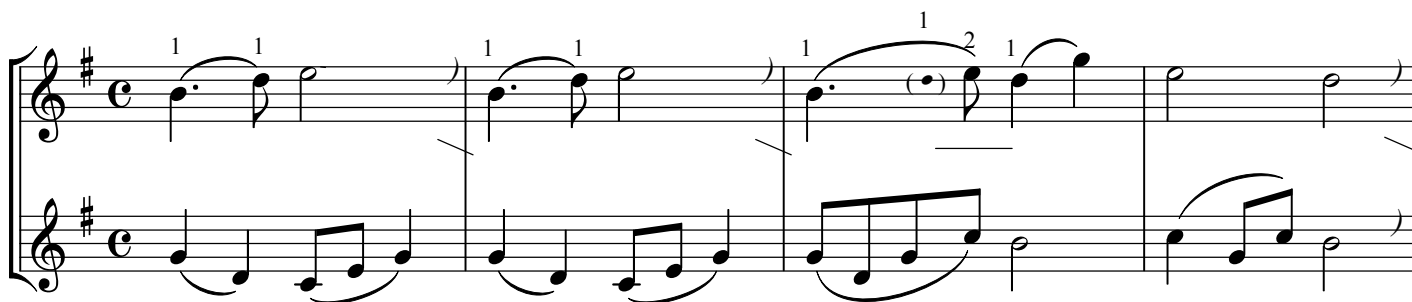
Dáme jim tedy co nejmenší část smyku, hlavním tónům naopak co největší smyk.

A především co nejkrásnější zvuk!

1 Nikdy neodstraňujeme glissando rychlým, prudkým pohybem levé ruky! To by se prst na správný tón jen náhodně strefoval. Pro návraty do 1. polohy se 1. prst připraví (rozevřený vějíř).

Chytrý houslista dělá výměny i v nejrychlejší skladbě klidným a úsporným pohybem!

★ 2 STARODÁVNÁ frygická

arco

pizzicato ad libitum

sul A 1 3 3

Pizzicato může být v „kytarovém“ – „loutnovém“ držení.

★ 3

restez

restez

restez

- ★ 4 Pomocné tóny (•) v notách nebývají označeny, glissanda pak jen tehdy, když si skladatel výslovně přeje, aby byla slyšet.
 ★ Zkusme si je tady sami najít a třeba i tužkou poznamenat.

mf *restez* - - - - - *f*
p *restez* - - - - - *f* *ri - te - nu - to*

- ★ 5 Takové zpěvné výměny používáme i u jiných intervalů:
 Malé sekundové glissando v etudě č. 5 může znít velmi sladce (dolce).
 Ale nepřehnat – ne ufnukaně! Prst po glissandu naopak pružně a zřetelně klapne.

jen podhmat *jen podhmat*

★ 6

Fine
Da Capo al Fine

